

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Kfv.VII.37.858/2020/4.

A tanács tagjai: Dr. Zanathy János

a tanács elnöke

Dr. Stumpf-Rádai Ágota

előadó bíró

Dr. Farkas Katalin

bíró

A felperes: felperes

cím1

A felperes képviselője: Tettekezés Magyar Rendőrség Szakszervezete

cím2

Az alperes: Készenléti Rendőrség

cím3

Az alperes képviselője: jogi képviselő1 kamarai jogtanácsos

A per tárgya: illetménnyel kapcsolatos közszolgálati jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat:

Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.108/2020/4.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 72.K.33.460/2018/27.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.108/2020/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperesnél biztonsági gépjárművezető beosztásban hivatásos szolgálati jogviszonyban álló felperes 2015. szeptember 13-án ... állam Magyarországra akkreditált nagykövete mellett látott el szolgálatot. A felperes a védett személyt szállító gépjárművet vezette, amikor a belső forgalmi sávban haladó ... személygépkocsi vezetője nem kellő figyelemmel az előtte haladó gépjármű hátsó részének ütközött. A felperes az ütközés elkerülése és a baleset kivédése érdekében tett manővere ellenére kis sebességgel beleütközött az előtte haladó gépjárműbe, majd jobbra sodródva a külső sávban haladó ... típusú személygépkocsinak ütközött.

[2] A balesetben megsérült a felperes által vezetett gépjármű első lökhárítója, jobb első sárvédője és jobb első ajtaja. A 2015. szeptember 14-én felvett kárfelvételi jegyzőkönyvben a baleset okozásáért a felperes elismerte a felelősségét.

[3] Az alperes a 2015. december 1-jén kelt határozatával a közúti közlekedés rendjének megzavarása szabálysértés elkövetése miatt a felperest 20.000 forint pénzbírság fenytéssel sújtotta. A határozat 2016. január 14-én jogerőre emelkedett.

[4] Az alperes parancsnokhelyettese a felperessel szemben a számú határozattal 2018. június 7-én kártérítési eljárást indított, a kár nagyságát a ... Kft., valamint a ... Kft. által kiállított számlában foglalt összeggel megegyezően 435.483 forintban határozta meg. Az alperes Személy- és Objektumvédelmi Igazgatósága a 2018. július 26-án kelt számú kártérítés megfizetésére kötelező elsőfokú határozatban a felperest – az egyhavi alapilletményének 423.200 forintos összegére tekintettel – 211.600 forint megfizetésére kötelezte.

[5] A felperes szolgálati panaszát az alperes elutasította és az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresete és az alperes védírata

[6] A felperes keresetében a kártérítésre kötelező és a szolgálati panaszát elutasító határozatok hatályon kívül helyezését kérte. Hivatkozott arra, hogy a kártérítési eljárás megindítására a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.) 237. § (2) bekezdésében meghatározott határidőn túl került sor, mert az eljárás irataiban szereplő számlák alapján 2015. november 2-án, november 13-án és 18-án a teljesítés megtörtént, a kár összege teljes pontossággal megállapítható volt, a balesettel kapcsolatos fegyelmi eljárás 2015. december 19-én jogerősen lezárult, ezzel szemben az alperes több mint két és fél év elteltével indította meg a kártérítési eljárást. A Hszt.-ben meghatározott határidő elmulasztása jogvesztő jellegű. A felperes hivatkozott a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek és hivatásos állományú tagjainak kártérítési felelősségéről szóló 23/1997. (III.19.) BM rendelet (Kártérítési Szabályzat) 2. § (3) bekezdése, a Hszt. 3. §, 4. §- a szerinti együttműködési kötelezettség és joggal való visszaélés tilalma megsértésére is.

[7] A felperes vitatta a kártérítési határozat jogalapját ésösszepszerűségét is.

[8] Az alperes védíratában a kereset elutasítását kérte. A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:21. §-ára és a Kúria 2/2015. PJE jogegységi határozatára hivatkozva kifejtette, hogy az eljárásjogi határidő elmulasztása nem jár az érvénytelenség jogkövetkezményével, sem jogvesztő hatással és nem szünteti meg az érvényesíteni kívánt igényt. Az alperes a Hszt. 11. § (1) bekezdésében meghatározott három éves igényérvényesítési határidőn belül indította meg a kártérítési eljárást, és az elévülési időn belül kötelezte a felperest az okozott kár megtérítésére. A felperes a fegyelmi eljárás során a szabálysértés elkövetését elismerte, ami a baleset és a kár bekövetkezésének is az oka. A csatolt számlák hitelesen igazolják a kár összegét.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

[9] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 27. § (1) bekezdése, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 219. § (1) bekezdése, a Hszt. 228. § (3) bekezdése, 229. § (3) bekezdése, 237. § (2) bekezdése, valamint az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (Szaktv.) 2. § (11) bekezdése, a 47. § (7) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 316. § (1) bekezdése alkalmazásával.

[10] Az elsőfokú bíróság érvelése szerint a bíróság kötve volt a fenyítést kiszabó határozat rendelkező részéhez, amely megállapította, hogy a felperes a szolgálati feladatainak részét képező gépjárművezetés során megsértette a KRESZ előírásait. A kártérítés megállapításának feltételül a felperes jogellenes magatartása, a bekövetkezett kár és annak nagysága, a jogellenes magatartás, valamint a kár bekövetkezte közötti ok-okozati összefüggés egyértelműen bizonyított volt.

[11] Nem fogadta el a felperes érvelését, mely szerint a kártérítési eljárás megindítása a Hszt. 237. § (2) bekezdésében meghatározott jogvesztő határidőn túl került elrendelésre. Kifejtette, hogy kizárólag az anyagi jogi határidő minősül jogvesztőnek, de a Hszt. 237. § (2) bekezdésében meghatározott 15 napos határidő eljárásjogi határidőnek minősül, ezért annak megsértése az ügy érdemi eldöntésére nem volt kihatással, mert az alperes az igényét az általános három éves elévülési határidőn belül jogszerűen érvényesítette. Az elsőfokú bíróság alaptalannak tartotta a felperes joggal való visszaélés tilalmába ütköző érvelését, valamint a kár előreláthatósága körében és a kárenyhítési kötelezettség körében kifejtett álláspontját.

[12] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság elsődlegesen a felperes fellebbezésében kifogásolt eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálta, és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a kártérítésre kötelező határozatot, valamint a panaszt elutasító másodfokú határozatot hatályon kívül helyezte és a felperest a kártérítés megfizetése alól mentesítette.

[13] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a kártérítési határozat semmisségét nem vizsgálta. A Hszt. 237. § (1) bekezdése alapján a kár összegének és a károkozó személynek megállapítását követő 15 napon belül az állományilletékes parancsnoknak a kártérítési eljárást meg kell indítania. A kártérítési határozattal kapcsolatban kitért a Hszt. 238. § (1) bekezdésére, a Kártérítési Szabályzat 11. § (1) bekezdésére, (2) bekezdés a) és b) pontjaira. Az alperes mulasztását abból az okból állapította meg, hogy a károkozó személye ismert volt, a kár összegét hiteles módon igazoló számlák kifizetése megtörtént, ezáltal a kár összege is ismert volt. A balesettel kapcsolatos fegyelmi eljárás 2016. január 14. napján lezárult jogerősen, így alkalmazni kellett volna a Hszt. 237. § (2) bekezdését. A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az alperes a kártérítési eljárást megindító határozatot 2018. június 7-én adta ki, megsértve ezzel a Hszt. 237. § (2) bekezdését, és a Hszt. 238. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidőt is elmulasztotta.

[14] A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság eljárásjogi határidőre vonatkozó álláspontjával és az 5/2017. (III.10.) AB határozat 16 pontja alapján kiemelte, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog alapján a közigazgatási hatóságok a rájuk vonatkozó határidőket betartják és a bíróságok e határidők be nem tartását nem az ügyfél terhére, hanem javára kell értékeljék. Az alkotmányossági kérdésnek tekintette, hogy a jogalkalmazó szervek a jogalkotó által meghatározott kötelezettségeiket teljesítsék és ne hozzanak meg olyan döntéseket, amelyekre a jogszabályok szövege szerint nincs lehetőségük. Hivatkozott továbbá a Kúria Kfv.I.37.760/2016/6. számú döntésére is a tisztességes eljáráshoz való joghoz tartozó eljárási határidők betartásával összefüggésben.

[15] A másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság által értelmezett tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal összefüggésben rámutatott arra, hogy az a közszolgálati jogviszonyra és ezen belül a Hszt. alapján lefolytatott kártérítési eljárásra is irányadó, mert a munkáltatónak joga és érdeke a saját hatáskörében való kártérítési igény érvényesítése, amely során azonban be kell tartania a Hszt. kögens rendelkezéseit. A Hszt. a kártérítési eljárás megindítására és a határozat meghozatalára vonatkozó határidők szabályozásával korlátozza azt az időtartamot, amely alatt a kárfelelősséggel érintett munkavállalót a munkáltató bizonytalan, függő helyzetben tarthatja, ebből következően amennyiben a kártérítési eljárás megindítására és a kártérítés megfizetésére kötelező határozat meghozatalára határidőn túl kerül sor, akkor a határozat jogszabályba ütközik és jogsértő. Az alperesnek a fenti határidő elmulasztása okán 2018. július 26. napján jogszerűen nem volt lehetősége a felperest kártérítés megfizetésére kötelezni.

[16] A kártérítés elrendelésére és a határozat meghozatalára az állományilletékes parancsnok jogosult, a jogszabály nem ad lehetőséget a kártérítési határozat átruházott hatáskörben való meghozatalára. A perbeli esetben a határozatot nem az állományilletékes parancsnok, hanem ... rendőr ezredes hozta, a másodfokú bíróság ebből következően is érvénytelennek nyilvánította az alperes kártérítési határozatát.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[17] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[18] Az ügy érdemére kiható jogszabálysértés körében a Hszt. 11. § (1) bekezdésében foglalt alperesi igényérvényesítéshez való jog figyelmen kívül hagyására hivatkozott, mely szerint a szolgálati jogviszonnyal kapcsolatos igény, ha a törvény eltérően nem rendelkezik, 3 év alatt évül el.

[19] Az alperes előadta, hogy a tényállás teljeskörűen feltárára került, a felperes baleset okozásáért való felelőssége nem volt vitatott. Az alperes érvelése szerint a másodfokú bíróság a bizonyítékok egybevetésével és értékelésével helytállóan állapította meg a tényállást és az alkalmazandó jogszabályokat, azonban azokból téves jogi következtetéseket vont le, ezért a jogerős ítélet jogszabálysértő, indoklása okszerűtlen. A jogerős ítélet tévesen következtetett arra, hogy a jelen ügyben az 5/2017. (III.10.) AB határozat, valamint a Kúria

Kfv.I.35.760/2016/6. számú ítélete alkalmazandó annak eltérő tényállása és a jogintézmények eltérő álláspontja miatt. Kiemelte, hogy a Hszt. alapelvi szinten nem a tisztességes eljáráshoz való jogot szabályozza, a kártérítési eljárásra a Hszt. II. fejezete szerint a szolgálati jogviszonyra vonatkozó alapelvek az irányadók. Az alperes a vagyoniában okozott kár megtérítését a felperessel szemben elévülési időn belül érvényesítette, a kártérítési határozat elévülési időn belül került kiadmányozásra.

[20] Az alanyi jog megszűnése csak azoknak a határidőknek (jogvesztő határidő) az elmulasztásakor következik be, ahol ezt a törvény kifejezetten kimondja. A védíratban foglaltakat megismételve előadta, hogy a mulasztás tekintetében eljárásjogi határidőről van szó, amely nem jár az érvénytelenség jogkövetkezményével, sem jogvesztő joghatással és nem szünteti meg az érvényesíteni kívánt igényt. A Hszt.-nek nincs olyan rendelkezése, amely kifejezetten előírja a határidő elmulasztásának jogvesztéssel járó jogkövetkezményét.

[21] Az alperes hivatkozott arra is, hogy a gépjárműben keletkezett kár az állami vagyonban bekövetkezett kárnak minősül, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 97. § (1) bekezdése alapján az alperes, mint költségvetési szerv nem mondhat le a kártérítési igényéről.

[22] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[23] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozatlan.

[24] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó 108. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva azt vizsgálta, hogy a felperes által megjelölt Hszt. 11. §-ában foglalt jogszabálysértés fennállt-e, valamint a jogerős ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltért-e.

[25] Az alperes jogszabályhely megjelölése nélkül állította, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményének mérlegelésekor jogszabálysértően járt el és téves jogkövetkeztetésre jutott. A Kúria korábban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) 272. § (2) bekezdése értelmezése körében több határozatában rögzítette, hogy a felülvizsgálati kérelem önálló jogorvoslat, amelynek egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyt konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját kifejti vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait ismerteti. Mindezek bármelyikének hiánya a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítását eredményezi. A tartalmi elemek hiánya vagy fogyatékosága esetén ugyanis a Kúria nem kerül abba a helyzetbe, hogy egzakt módon megismerhesse azt az okot vagy okokat, amelyek miatt a fél a jogerős határozatot jogszabálysértőnek tartja. Emellett a

felülvizsgálati kérelem e tartalmi elemei meghatározzák a Kúria felülbírálati lehetőségének tartalmi és perjogi kereteit [1/2016. (II.15.) PK vélemény 3., 4. pont, Mfv.III.10.650/2015/4., Mfv.III.10.164/2013/2., Mfv.III.10.160/2013/2.]. A Kúria iránymutatása a jelen eljárásban is irányadó. Az alperes felülvizsgálati kérelme részben nem felel meg a fenti követelménynek, ezért a Kúria a bizonyítékok mérlegelésének felülvizsgálatát mellőzte.

[26] A Kúria a Hszt. 11. § (1) bekezdés megsértésére alapított érvelés nyomán elsőként a kártérítési igény érvényesítésére irányadó szabályok perbeli tényállásra való alkalmazását vizsgálta. Az alperes felülvizsgálati kérelmében sem vitatta a határidő megsértésnél figyelembe vett időpontokat és bizonyított tényeket, melyeken a másodfokú bíróság megállapítása alapult.

[27] A Kúria a Kfv.VII.39.115/2020/5. számú ítéletében kifejtettekkel egyezően - az alperes álláspontjával szemben – a Hszt. 12. §-át tekintette irányadónak a határidő számítása és alkalmazása körében. A Hszt. 12. § (6) bekezdése szerint a határidő elmulasztása akkor menthető ki, ha a határidőt megállapító jogszabály ezt kifejezetten megengedi. A határidőt az ellenkező bizonyításáig megtartottnak kell tekinteni. A Hszt. 237. § (2) bekezdése szerint az „állományilletékes parancsnok a kár felfedezése után intézkedni köteles a kár összegének és a károkozó személyének megállapítására. A kár összegének és a károkozó személyének megállapítását követő tizenöt napon belül az állományilletékes parancsnok megindítja a kártérítési eljárást (a továbbiakban: a kártérítési eljárás megindítása). Ha a károkozó magatartás miatt fegyelmi eljárás indult, a kárfelelősség vétkességi alapú megállapításával meg kell várni a fegyelmi eljárás jogerős befejezését, kivéve, ha a fegyelmi eljárás alá vont a károkozás tekintetében a vétkességét az eljárás alá vont meghallgatása során elismerte.”

[28] Az állományilletékes parancsnok a fenti rendelkezések, valamint a felek által vitássá nem tett tényállás elemek alapján (a károkozó személye ismert volt, a kár összegét hiteles módon igazoló számlák kifizetése megtörtént, ezáltal a kár összege is ismert volt már 2015. szeptember-november hónapokban), köteles lett volna 15 napon belül megindítani felperessel szemben a kártérítési eljárást. A kártérítési eljárás megindítására – alperes által sem vitatottan – csak 2018. június 7-én, a jogszabályban előírt 15 napon túl került sor. A Hszt. a kártérítési eljárás megindítására előírt 15 napos határidő elmulasztása esetén a kimentés lehetőségét nem szabályozza, azt nem teszi lehetővé, ilyen jogszabályi rendelkezést az alperes sem jelölt meg.

[29] A fentebb felhívott jogszabályokra tekintettel nem Hszt. 11. § (1) és (5) bekezdései adták a jogszerű eljárás megítélhetőségét, ezért a Kúria – nem osztva az alperes érvelését az elévülési időn belüliség okán az eljárási határidő figyelmen kívül hagyhatóságára –, az eljárási bíróságokkal egyezően állapította meg, hogy az alperes a Hszt. 237. § (2) bekezdésébe ütközően hozta meg a kártérítési határozatot.

[30] A Kúria az alperes érvelésével egyetértve mellőzi a másodfokú bíróságnak a jogerős ítélet indokolásából az 5/2017. (III.10.) AB határozat, valamint a Kúria Kfv.I.35.760/2016/6. számú ítéletével kapcsolatban kifejtett álláspontját tekintettel arra, hogy azok eltérő tényállásuk miatt (ügyszabályság hiányában) a jelen jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

[31] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet – részben eltérő indokolással – a Kp. 121. § (2) bekezdése alkalmazásával – hatályában fenntartotta.

Záró rész

[32] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, ezért költsége nem merült fel, így a Kp. 35. § alapján alkalmazandó Pp. 81. §-a alkalmazásával a Kúria mellőzte a perköltségről való rendelkezést.

[33] Az alperes az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján személyes illetékmentes, ezért a le nem rótt 50.000 Ft felülvizsgálati eljárási illetéket a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 102. § (1) bekezdés c) pontja alapján az állam viseli.

[34] Az ítélet ellen további jogorvoslat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2021. június 21.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Stumpf-Rádai Ágota s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő